

HE 141/2022 jätelain muuttamisesta

MmV 5.10.2022

Jussi Kauppila, YM

Sirje Stén, YM

Tarja-Riitta-Blauberg, YM

Tuuli Oikarinen , YM

Esityksen sisältö

1. SUP-direktiivi ja sen täytäntöönpano Suomessa
2. HE 141/2022 vp: muovia sisältävien kalastusvälineiden tuottajavastuu
3. HE 141/2022 vp: pakkausten tuottajavastuun muutokset

Art.	SUP-direktiivin velvoite	Täytäntöönpano Suomessa (punaisella kirjoitetut sisältyvät HE 141/2022 vp:n kokonaisuuteen)
4	Kertakäyttöisten annospakkausten ja muovimukien kulutuksen vähentäminen vuosina 2022-2026	Ympäristöministeriön ja toimialojen välinen green deal allekirjoitettu 4.3.2022, VALTSU hyväksytty 3/2022
5	Tuotekiellot (muovipillit, aterimet, sekoittimet, jne.)	VNA eräistä muovituotteista 771/2021 annettu jätesäädöspaketin yhteydessä (sisällytetään myös uuteen asetukseen)
6	Tuotevaatimukset: korkit kiinni muovipulloihin, muovipulloille kierrätysmuovin käyttövelvoite	HE 141/2022 vp, VNA pakkaus- ja pakkausjätteestä (1029/2021)
7	Merkintävaatimukset	VNA eräistä muovituotteista 771/2021 annettu jätesäädöspaketin yhteydessä (sisällytetään myös uuteen asetukseen)
8	<u>Tuottajan kustannusvastuu (ml. siivoustoimet):</u> muovia sisältävät elintarvikepakkaukset ja juomamukit, tupakantumpit, kosketuspyyhkeet ja ilmapallot <u>Erilliskeräystä edellyttävä tuottajavastuu:</u> muovia sisältävät kalastusvälineet	HE 141/2022 vp, VNA eräistä muovituotteista, VNA muovia sisältävistä kalastusvälineistä, VNA tuoteryhmäkohtaisista korvauksista
9	Erilliskeräysvaatimukset: enintään 3 litran juomapakkaukset	Pääosin jo jätelaissa, VNA pakkauksista ja pakkausjätteestä (1029/2021, VNA juomapakkausten palautusjärjestelmästä (526/2013))
10	Valistustoimenpiteet	Pääosin jo jätelaissa, tarkennuksia HE 141/2022 vp yhteydessä

Muovia sisältävien kalastusvälineiden tuottajavastuu

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Muovia sisältävät kalastusvälineet tuottajavastuun piiriin

- Kalastusvälineiden tuottajalle (tuotteen valmistaja tai maahantuoja) vastuu markkinoille saattamiensa muovia sisältävien kalastusvälineiden jätehuollon järjestämisestä ja tästä aiheutuvista kustannuksista
 - Voimaan 1.1.2025 (jätehuolto oltava järjestettynä)
 - Aiemmin tuottajavastuun piirissä: pakkaukset, SER, paristot ja akut, ajoneuvot, renkaat, keräyspaperi
- SUP-direktiivi: tuottajavastuu tai vapaaehtoinen sopimus (Green Deal) viranomaisten ja tuottajien välillä. Myös sopimuksessa on direktiivin mukaan oltava tuottajavastuun peruselementit.
 - Lainsäädäntöön perustuva tuottajavastuu on helpoin tapa hoitaa direktiivin velvoite. Green Deal (vapaaehtoisuus) voisi johtaa siihen, että muutamat tuottajat hoitavat kaikkien vastuut. Ei täyttäisi direktiivin velvoitetta.

Tuottajavastuun soveltaminen (1)

Kaikki muovia sisältävät kalastusvälineet = ”esinettä tai laitteen osaa, jota käytetään kalastuksessa tai vesiviljelyssä elollisten luonnonvarojen pyyntiin tai kasvattamiseen tai joka kelluu veden pinnalla ja jolla pyritään houkuttelemaan ja pyytämään tai kasvattamaan vesien elollisia luonnonvaroja, pois lukien kalastusvälineeseen kuuluvat sähkö- ja elektroniikkalaitteet”

- Sekä kaupallisessa että virkistyskalastuksessa käytettävät välineet
- Maalatut, lakatut tai liimatut puu- tai metallivieheet eivät kuulu (ei katsota muovituotteiksi)

Kalastusvälinejäte = kalastusvälinettä tai sen osaa, joka on 5 §:ssä tarkoitettua jätettä;

- Mukaan lukien hylätyt ja kadonneet kalastusvälineet ja niiden osat
- Ei kuitenkaan esimerkiksi mehukatit yms, joita ei valmistettu kalastusvälineiksi

Tuottajavastuun soveltaminen (2)

HE: sovelletaan sekä merellä että sisävesillä käytettäviin kalastusvälineisiin, kun direktiivi edellyttää vain merialueilla soveltamista. (Myös esim. Ruotsissa sovelletaan sekä merellä että sisävesillä käytettäviin.)

Perustelut laajennukselle:

- Sääntelykustannukset: rajaaminen merialueilla käytettäviin välineisiin tuottaisi todennäköisesti suuremmat kustannukset kuin mitä ulosrajauksella säästettäisiin
 - Miten toteutettaisiin merellä ja sisävesillä käytettävien välineiden erottelu myyntivaiheessa?
 - Entä palautettaessa jätehuoltoon?
- Kuluttajien yhdenvertaisuus: Suomessa on paljon sisävesiä ja kalastusvälineitä käytetään sisävesillä yhtä paljon tai enemmän kuin merellä.

Tuottajayhteisö (JL 62 §)

- Tuottajan liittyttävä tuottajayhteisöön tai perustettava sellainen yhdessä muiden kanssa.
- Kalastusvälineiden tuottajayhteisön on katettava kaikki kalastusvälineet.
 - Pyritään ohjaamaan tuottajayhteisörakennetta mahdollisimman kustannus-tehokkaaksi. Ei kuitenkaan estä useamman kuin yhden tuottajayhteisön perustamista.
 - Jokainen tuottaja maksaa tuottajayhteisössä vain omien tuotteidensa jätehuollon kustannukset.
 - Huom! Hakemus tuottajayhteisön rekisteröimiseksi tehtävä vuoden 2023 loppuun mennessä.

Kalastusvälineiden keräys (1)

- VNA muovia sisältävistä kalastusvälineistä
- ”Yleiset” vaatimukset, jotka kaikkien kalastusvälineiden vastaanoton on täytettävä (perustuvat jätelain 49 §:ään)
 - 1) jätteen toimittaminen vastaanottopaikkaan on maksutonta ja vaivatonta
 - 2) vastaanottopaikkoja on syntyvän kalastusvälinejätteen määrä huomioon ottaen alueittain tasapuolisesti koko maassa

Kalastusvälineiden keräys (2)

1. Seisovat pyydykset, ml. nuotat ja troolit sekä näiden pyydysten yhteydessä käytettävät köydet ja kohot yms.

- Vähintään 150 keräyspistettä
- Voidaan korvata siirrettävällä vastaanottopaikalla, noutopalvelulla tai muulla vastaavalla keräysjärjestelyllä

2. Heittokalastusvälineet (ml. siimat, kohot, pilkit)

- siirrettävä vastaanottopaikka, noutopalvelu tai muu toimiva keräysjärjestely
- voidaan kohdistaa erikseen ja erilaisena uudelleenkäytettäville, kierrätettäville ja ympäristöhaittoja aiheuttaville kalastusvälineille
- kausiluonteisuus ok

3. Vesiviljelyvälineet

- Mahdollista hoitaa tuottajan ja tuotteen ostajan kesken, koska rajoitettu ostajajoukko.

Kalastusvälinejätteen keräystavoite

- Direktiivin (8 art. 8 kohta) mukaan jäsenmaan tulee asettaa keräystavoite kierrätystä varten
- Ruotsi: 20 painoprosenttia vuosittain markkinoille saatetusta määrästä vuodesta 2027 alkaen
- Suomen asetusluonnos
 - tuottajien on yhdessä huolehdittava siitä, että muovia sisältävää kalastusvälinejätettä erilliskerätään kierrätystä varten vähintään määrä, joka vastaa 10 painoprosenttia tuottajien vuosittain markkinoille saattamien muovia sisältävien kalastusvälineiden määrästä.
- HUOM! Kyseessä kansallinen kokonaiskeräystavoite, joka tarkistetaan kun on saatu kokemuksia keräyksestä ja tietoa markkinoille saatettujen kalastusvälineiden määristä.

Kustannukset tuottajille

- Keräyksen ja kuljetuksen järjestämiskustannukset
 - Kiinteiden pyydysten keräys (150 pistettä) 79 500 – 177 000
 - Heittokalastusvälineiden keräys määritelty niin joustavaksi, että kustannuksia mahdoton arvioida
- Lisäksi tuottajayhteisön perustamisesta ja toiminnassa aiheutuvat kustannukset
- Maksut jakautuvat tuottajan markkinaosuuden perusteella: tunnistettuja suomalaisia tuottajia 70-80, lisää löytynee

Muutoksia pakkausten tuottajavastuuseen

Soveltamisalan laajentaminen kaikkiin pakkausten tuottajiin

- Poistetaan JL 48 § 2 mom., jonka mukaan tuottajavastuuta ei sovelleta alle 1 000 000 euron vuosittaisen liikevaihdon omaaviin tuottajiin
- Jätedirektiivi & pakkausdirektiivi eivät tunnista mahdollisuutta rajata tuottajavastuun soveltamista liikevaihdon tms. perusteella
- Soveltaminen vuoden 2024 alusta
- Liikevaihtorajan poiston vaikutus, jos nykyinen tuottajan määritelmä säilyisi:
 - arviolta 31 000 – 39 000 pk-yritystä (kioskit, kukkakaupat, leipomot, lahjatavaraliikkeet, jne.)
 - noin 45 000 maatalousyrittäjää (alle 1 milj. e liikev.), joista noin 22 000 pakkaa muuta kuin rehua ja 14 000 myy pakattua rehua tilalta ulos

Poikkeukset pakkausten tuottajan määritelmään ja tuottajavastuun kohdentumiseen

- Pääsääntö: JL 48 §:n mukaan pakkausten tuottajana pidetään tuotteen pakkaajaa tai pakatun tuotteen maahantuoja
- Ehdotettu kahta poikkeusta pääsääntöön: elintarvikkeiden ja muiden tuotteiden suoramyyniin ([palvelupakkaus](#)) sekä käsittelemättömien maatalous- ja puutarhatuotteiden pakkaamisen ([viljelijäpakkaus](#)) käytettävien pakkausten tuottajana pidetään pakkauksen valmistajaa tai maahantuoja: voimaan 2024 alusta
- Lisäksi: [paalirehujen pakkausmateriaalit](#) rajataan tuottajavastuun ulkopuolelle
- Poikkeuksilla hillitään liikevaihtorajan poistamisesta aiheutuvaa pk-yritysten sääntelytaakan kasvua. Ehdotus seurauksena tuottajavastuun ulkopuolelle jäisi arviolta:
 - 31 000 maatalousyritystä (tuottajavastuun piiriin tulisi noin 4 000 yritystä)
 - 2 – 22 000 muuta kuin maatalousyritystä (tuottajavastuun piiriin tulisi 21- 36 000 muuta yritystä)
- Lisäksi: pakkausjäteasetuksessa ehdotetaan säädettäväksi kevennetty raportointi pienille tuottajille

Kiitos!

Ympäristöministeriö

sirje.sten@gov.fi

jussi.kauppila@gov.fi

tarja-riitta.blauberg@gov.fi

tuuli.oikarinen@gov.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment